

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 19.10.2009
COM(2009)560 окончателен

**ПЕТИ ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ**

относно поддържането от някои трети страни на изискване за виза в нарушение на принципа на реципрочност в съответствие с член 1, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите-членки, както и тези, чиито граждани се освободени от това изискване, изменен с Регламент (ЕО) № 851/2005 относно механизма за реципрочност

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	3
2.	Постигнати резултати след четвъртия доклад на Комисията относно реципрочността	3
2.1.	Налице е пълна реципрочност	4
2.1.1.	Япония	4
2.1.2.	Панама	4
2.1.3.	Сингапур	4
2.2.	По-нататъшен напредък по въпроса за реципрочността след доклада от 23 юли 2008 г.	5
2.2.1.	Австралия	5
2.2.2.	Съединени американски щати (САЩ)	7
2.3.	Липса на напредък по реципрочността след доклада от 23 юли 2008 г.	12
2.3.1.	Бразилия	12
2.3.2.	Бруней Даруссалам	13
2.3.3.	Канада	14
3.	Заклучение	14

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета от 15 март 2001 г., изброяващ третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза при преминаване на външните граници на държавите-членки (приложение I към регламента, „отрицателен списък“), и тези, чиито граждани се освободени от това изискване (приложение II към регламента, „положителен списък“)¹, изменен с Регламент (ЕО) № 851/2005 на Съвета от 2 юни 2005 г.², е основният инструмент на общата ни визова политика, който осигурява механизъм за реципрочност за случаите, при които трета страна от положителния списък поддържа или въвежда изискване за виза за гражданите на една или няколко държави-членки. В първия³, втория⁴ и третия⁵ доклади бе направено описание на механизма за реципрочност и на текущото състояние на случаите на липса на реципрочност по време на съответните отчетни периоди.

Уведомленията, получени от държавите-членки в рамките на новия механизъм за реципрочност, показаха, че до юни 2005 г. бяха посочени 13 трети страни с общо 75 случая (вж. приложение 1Б от първия доклад относно визовата реципрочност⁶). След присъединяването си към Европейския съюз на 1 януари 2007 г. България и Румъния уведомиха за седем трети страни, които представляват случаи на липса на реципрочност.

В четвъртия доклад относно визовата реципрочност⁷ от юли 2008 г. бе установено, че осем трети страни от положителния списък все още представляват случаи на липса на реципрочност. На 24 юли 2008 г. докладът бе представен на Съвета в състав „Правосъдие и вътрешни работи“ и бе приет добре от държавите-членки. В общи линии държавите-членки бяха оптимистично настроени относно постигането на пълна визова реципрочност.

Настоящият пети доклад относно реципрочността описва направените от Комисията усилия от юли 2008 г. насам. Както се описва подробно по-нататък, бе постигната пълна визова реципрочност с още три страни, но пет трети страни от положителния списък продължават да изискват визи за гражданите на една или няколко държави-членки.

2. ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ СЛЕД ЧЕТВЪРТИЯ ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ОТНОСНО РЕЦИПРОЧНОСТТА

След представянето на четвъртия доклад пред Съвета на 24 юли 2008 г., Комисията поднови енергичните си усилия.

¹ ОВ L 81, 21.3.2001 г., стр. 1.

² ОВ L 141, 4.6.2005 г., стр. 3.

³ COM(2006) 3 окончателен.

⁴ COM(2006) 568 окончателен.

⁵ COM(2007) 533 окончателен.

⁶ COM(2006) 3 окончателен, стр. 18.

⁷ COM(2008) 486 окончателен/2.

2.1. Налице е пълна реципрочност

2.1.1. Япония

Уведомление: Румъния

На 23 юни 2009 г. Япония уведоми Румъния чрез вербална нота № 59/2009, че от 1 септември 2009 г. до 31 декември 2011 г. изискването за виза ще бъде премахнато за гражданите на Румъния. Изискването за виза ще бъде временно премахнато само ако Румъния изпрати от 1 септември 2009 г. аташе от Министерството на администрацията и вътрешните работи в посолството си в Япония и проведе кампания в средствата за масова информация за повишаване на осведомеността на румънските граждани относно рисковете, свързани с незаконното пребиваване в чужбина, и опасността от попадане в трафик на хора като жертва.

Румъния проведе кампания в средствата за масова информация, за да информира своите граждани при какви условия могат да пътуват безвизово до Япония. Освен това на 18 август 2009 г. Румъния изпрати в Токио аташе от Министерството на администрацията и вътрешните работи, което да отговаря за вътрешните работи.

Оценка

Към момента е постигната пълна реципрочност в отмяната на визовия режим спрямо всички държави-членки и страните, асоциирани към Шенген. Но тъй като решението на Япония е само временно, Комисията ще следи отблизо прилагането на това временно премахване на визите, за да гарантира, че то ще бъде превърнато в постоянно такова.

2.1.2. Панама

Уведомления: България и Румъния

На 19 септември 2008 г. Панама информира Комисията чрез вербална нота DGPE/DE/770/08, че, считано от тази дата, за гражданите на България и Румъния повече не се изисква да притежават виза, за да могат да влизат на територията на Панама.

Оценка

Към момента е постигната пълна реципрочност в отмяната на визовия режим спрямо всички държави-членки и страните, асоциирани към Шенген.

2.1.3. Сингапур

Уведомления: България и Естония

Сингапур премахна задължението за виза за гражданите на всички държави-членки на ЕС. Но премахването на визите бе ограничено до престой от 30 дни за пристигащите по въздушен път лица и до престой от 14 дни за пристигащите

по море или по суша, като този престой може да бъде удължен на място с два периода от 30 дни в съответствие с общата схема за премахване на визите.

На 23 септември 2008 г. Сингапур информира Комисията чрез вербална нота SEB/024/2008, че, считано от 1 ноември 2008 г., Сингапур ще дава в точката на пристигане на гражданите на настоящите 27 държави-членки на ЕС 90-дневна първоначална туристическа виза и право на 90-дневен безвизов престой.

Оценка

Към момента е постигната пълна реципрочност в отмяната на визовия режим спрямо всички държави-членки.

2.2. По-нататъшен напредък по въпроса за реципрочността след доклада от 23 юли 2008 г.

2.2.1. Австралия

Настояща ситуация

Австралия изискваше електронно разрешително за пътуване (Electronic Travel Authority — ETA) за гражданите на 14 държави-членки (Белгия, Дания, Германия, Гърция, Испания, Франция, Италия, Люксембург, Малта, Нидерландия, Австрия, Португалия, Финландия и Швеция), както и за гражданите на Исландия и Норвегия.

Необходима бе електронна виза („eVisa“) (e676) за гражданите на 11 държави-членки (България, Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Полша, Румъния, Словения и Словакия). На гражданите на всички тези 11 държави-членки бе даден достъп до т.нар. механизъм за автоматично предоставяне („autogrant facility“) (вж. приложение 2 от първия доклад относно визовата реципрочност за по-подробно обяснение на електронната виза и механизма за автоматично предоставяне⁸).

На 27 октомври 2008 г. Австралия въведе системата „Електронен посетител“ („eVisitors“). Всички държави-членки и страните, асоциирани към Шенген, както и някои по-малки европейски страни (Андора, Лихтенщайн, Монако, Сан Марино и Светият престол) са първите, които се ползват от тази система, независимо от предишния им статут (т.е. електронно разрешително за пътуване или електронна виза).

Направени постъпки за постигане на реципрочност

Австралия предостави на Комисията статистически доклади относно молбите, подадени чрез системата „Електронен посетител“. В докладите се посочват подробно броят на молбите, на издадените визи, на отказите, процентът на издадени визи с разбивка по гражданство и процентът на издадени визи, които са били обработени автоматизирано. На 14 април 2009 г. на Комисията бе предоставен първият доклад, отнасящ се за периода от 27 октомври 2008 г. до

⁸

COM(2006) 3 окончателен.

31 март 2009 г. През този период са били издадени 159 981 разрешителни „Електронен посетител“, от които 85,02 % — автоматизирано. Процентът на автоматично предоставяне е вариал от 75,89 % за словашки граждани до 91,44 % за гръцки граждани. 641 кандидати са получили отказ, от които 249 са били румънски граждани. През този първи период Австралия е отчела редица нередности по отношение на кандидати от две държави-членки. Австралия се е свързала с тези две държави-членки, за да се потърси решаването на тези проблеми.

На 26 август 2009 г. Австралия предостави втори доклад, отнасящ се за периода от 27 октомври 2008 г. до 30 юни 2009 г. В доклада се посочва, че са били издадени 223 324 разрешителни „Електронен посетител“ и че общият процент на автоматично предоставяне се е покачил на 86,01 %. Процентът на автоматично предоставяне е вариал от 71,05 % за румънски граждани до 92,42 % за гръцки граждани. Общият процент на издадени визи (чрез автоматично и ръчно предоставяне) е 99,2 %. 1 118 кандидати са получили отказ, от които най-голям е бил броят на румънските граждани (498). Не е имало откази за граждани на Гърция, Люксембург и Малта.

Австралия също така предостави два допълнителни обзорни прегледа на първите две тримесечия на 2009 г. Първият обзорен преглед, обхващащ периода от 1 януари до 31 март 2009 г., показва, че са били издадени 91 468 разрешителни и че общият процент на автоматично предоставяне е бил 89,05 %. Процентът на автоматично предоставяне е вариал от 77,78 % за люксембургски граждани до 96,05 % за гръцки граждани. 474 кандидати са получили отказ, от които най-голям е бил броят на румънските граждани (197). Не е имало откази за граждани на Естония, Гърция, Люксембург и Малта.

Вторият обзорен преглед, обхващащ периода от 1 април до 30 юни 2009 г., показва, че са били издадени 63 343 разрешителни и че общият процент на автоматично предоставяне е бил 88,50 %. Процентът на автоматично предоставяне е вариал от 70,54 % за словашки граждани до 95,06 % за гръцки граждани. 477 кандидати са получили отказ, от които най-голям е бил броят на румънските граждани (249). Не е имало откази за граждани на Финландия, Гърция, Люксембург, Малта и Словения.

В четвъртия доклад Комисията обяви, че ще изготви оценка относно това дали системата „Електронен посетител“ е еквивалентна на шенгенската процедура за кандидатстване за визи, определена в Общите консулски инструкции. Тази оценка все още е в процес на изготвяне и ще бъде представена в отделен документ преди края на 2009 г.

Оценка

Въвеждането на системата „Електронен посетител“ доведе до равностойно третиране на гражданите на всички държави-членки и на страните, асоциирани към Шенген. Двата доклада и двата тримесечни обзорни прегледа обаче показват, че въпреки високият процент на автоматично предоставяне, значителен брой молби все още се обработват ръчно. Затова Комисията ще продължи да следи отблизо прилагането на системата „Електронен посетител“.

Комисията ще може да определи дали е постигната пълна визова реципрочност само след като бъде извършена оценка на системата „Електронен посетител“.

2.2.2. Съединени американски щати (САЩ)

Настояща ситуация

Изискването за виза е в сила за гражданите на България, Кипър, Гърция, Полша и Румъния.

На 17 ноември 2008 г. Чешката република, Естония, Латвия, Литва, Унгария и Словакия се присъединиха към Програмата за отмяна на визовия режим (Visa Waiver Program, „VWP“). На 30 декември 2008 г. Млата също се присъедини към тази програма.

Направени постъпки за постигане на реципрочност

Комисията продължи да повдига въпроса с липсата на реципрочност пред органите на САЩ на техническо и политическо равнище, по-специално на срещите на министрите на правосъдието и вътрешните работи на САЩ и на Тройката на ЕС на 12 декември 2008 г. и 28 април 2009 г., на заседанията на специалната група ЕС—САЩ на 8 декември 2008 г. и 18 февруари 2009 г. и на неформалните срещи на висши служители на ЕС и на САЩ от областта на правосъдието и вътрешните работи през юли 2008 г. и през февруари и юли 2009 г.

В рамките на „двупистовия подход“, приет от Комитета на постоянните представители (Корепер) на 12 март 2008 г., Комисията продължи обсъжданията със САЩ по пистата ЕО. Комисията цели постигането на споразумение под формата на размяна на писма, което да констатира спазването на поставените от САЩ правни изисквания за включване (или продължаване) на участието в Програмата за отмяна на визовия режим, които са от компетентността на Общността. От декември 2008 г. насам със САЩ бяха разменени и обсъдени проекти на тази размяна на писма и позициите по този въпрос се сближават. Но САЩ повтарят, че от размяната на писма очакват постигането на конкретни резултати и затова желаят в рамките на тази размяна да бъде планирано разработването на пилотен проект за обмен на информация.

Както бе отбелязано в четвъртия доклад относно визовата реципрочност, като част от пистата ЕО бе извършена предварителна оценка (въз основа на временна окончателна наредба („Interim Final Rule“)) на това дали електронната система за разрешения за пътуване (Electronic System for Travel Authorization, „ESTA“) е еквивалентна на шенгенската процедура за кандидатстване за визи, определена в Общите консулски инструкции, както и анализ на отраженията на системата върху защитата на личните данни⁹. Бе достигнато до следните предварителни заключения:

⁹

SEC(2008) 2991 окончателен.

- на този етап електронната система за разрешения за пътуване не може да бъде считана за еквивалентна на шенгенската процедура за кандидатстване за визи, определена в Общите консулски инструкции;
- електронната система за разрешения за пътуване буди определено безпокойство относно защитата на данните и се нуждае от допълнително изясняване на някои аспекти от съществено значение, които се надяваме да бъдат изяснени от окончателната наредба („Final Rule“) за електронната система за разрешения за пътуване. Едва тогава ще бъде възможно да се извърши пълна оценка на електронната система за разрешения за пътуване по отношение на защитата на личните данни;
- бе постигнат напредък по отношение на пътуването до САЩ на серопозитивни лица в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим, но все още трябва да бъдат приети някои мерки, за да се сложи край на дискриминацията на серопозитивните пътници до САЩ в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим.

След публикуването на окончателната наредба за електронната система за разрешения за пътуване в държавния вестник на САЩ (Федерален регистър на САЩ), Комисията ще публикува окончателна оценка, която да отрази възможните промени. Държавната администрация на САЩ посочи, че окончателната наредба ще бъде публикувана през идващите месеци.

Във връзка с електронната система за разрешения за пътуване бе отделено специално внимание на предложението за Закон за насърчаване на пътуванията от 2009 г. (Travel Promotion Act, „TPA“). Със Закона за насърчаване на пътуванията се създава дружество с нестопанска цел, което ще се занимава с това да разяснява по-добре на международните пътници политиките за приемане на САЩ и да насърчава пътуванията до САЩ с цел туризъм, бизнес и обучение. Освен това ще бъде изменен Законът за имиграцията и гражданството (Immigration and Nationality Act, „INA“), за да бъде натоварен министърът на вътрешната сигурност да събира такса за използването на електронната система за разрешения за пътуване. Предлага се таксата за едно разрешение за пътуване да възлиза на 10 USD — сума, която ще гарантира поне покриване на всички разходи за функциониране и управление на електронната система за разрешения за пътуване.

С писма от 18 юни 2009 г. до държавния секретар Клинтън, министъра на вътрешната сигурност Наполитано и министъра на търговията Лок бяха отправени притеснения, свързани с предлаганата такса, а с писма от 25 юни 2009 г. тези притеснения бяха отправени до Конгреса от страна на чешкия и шведския посланици и ръководителя на делегацията на Комисията във Вашингтон, както и с писмо от 18 юни 2009 г. те бяха адресирани до Министерството на вътрешната сигурност на САЩ (U.S. Department of Homeland Security) от страна на генералния директор на ГД „Свобода, сигурност и правосъдие“. Ръководителят на делегацията на Комисията във Вашингтон направи съобщение до медиите на 25 юни 2009 г. и отново на 4 септември 2009 г. На 3 септември 2009 г. бяха направени постъпки от страна на Комисията пред управляващия Мисията на САЩ към ЕС, по повод на които бе връчена нота с притесненията на ЕС. Счита се, че таксата е стъпка назад в

съвместните усилия за улесняване на трансатлантическата мобилност, както и че налагането на такса на чуждестранните пътници, за да се насърчава туризмът, има обратен ефект на преследваната цел. В отговора си от 24 август 2009 г. министър Наполитано заявява, че бъдещото въвеждане на такса за електронната система за разрешения за пътуване няма да премахне основните разлики между разрешение по електронната система за разрешения за пътуване и виза с неимигрантска цел. Министър Наполитано уточни също така, че през идващите месеци ще бъде прието решение за премахване на хартиения формуляр I-94W. Освен това, докато понастоящем пътуващите в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим, които не отговарят на изискванията на електронната система за разрешения за пътуване, биват допускани до територията на САЩ, ако иначе отговарят на условията за приемане, съответствието с електронната система за разрешения за пътуване ще стане задължително.

На 9 септември 2009 г. Сенатът на САЩ прие предложението Закон за насърчаване на пътуванията. В резултат на това с писма от 23 септември 2009 г. до членовете на Камарата на представителите още веднъж бяха изразени притеснения от страна на шведския и испанския посланици и ръководителя на делегацията на Комисията във Вашингтон. На 7 октомври 2009 г. Камарата на представителите на САЩ прие Закона за насърчаване на пътуванията без изменения, като част от друго законодателство. Така че законодателната процедура на САЩ е в напреднала фаза и скорошното влизане в сила на Закона за насърчаване на пътуванията изглежда вероятно.

Като последващи действия на предварителната оценка и предвид факта, че съгласно Закона за имиграцията и гражданството на САЩ серопозитивните лица все още не могат да пътуват в рамките на Програмата на САЩ за отмяна на визовия режим, заместник-председателят Баро повдигна въпроса през декември 2008 г. пред тогавашния министър на вътрешната сигурност г-н Чертоф и през март 2009 г. пред сегашния министър на вътрешната сигурност г-жа Наполитано. Тъй като решаването на въпроса е от компетентността на Министерството на здравеопазването и социалните услуги на САЩ (U.S. Department of Health and Human Services, „DHHS“), на 12 май 2009 г. заместник-председателят Баро и комисар Василиу изпратиха писмо на г-жа Сибилъс, министър на здравеопазването и социалните услуги. Комисар Василиу отново повдигна въпроса пред министъра на здравеопазването и социалните услуги по време на своето посещение в САЩ през май 2009 г. В отговора си от 24 юли 2009 г. министър Сибилъс уведоми, че на 2 юли 2009 г. бе публикуван законодателен проект за премахване на споменаването на HIV от списъка с медицински прегледи, които трябва да преминат някои чужденци, за да могат да бъдат допускани до територията на САЩ. Ако тези споменавания бъдат премахнати, лице, което е заразено с вируса HIV, ще може да пътува в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим. Процесът все още не е приключил.

Едно от условията на Закона 11 септември е въвеждането на биометрична система при напускане по въздух, *„която да може да проверява не по-малко от 97 % от чуждите граждани, напускащи САЩ през летищата“*. Министърът на вътрешната сигурност трябваше да информира Конгреса за напредъка по този въпрос до 30 юни 2009 г., за да поддържа органът за отмяна

на визовия режим критерий за процент на отказани визи от 10 %. Но до днешна дата министърът не е направил такова уведомяване, което означава, че процентът на отказани визи за целите на Програмата за отмяна на визовия режим не може да надвишава 3 %. Досега в САЩ са проведени два пилотни проекта по биометричната система при напускане — в Атланта и Денвър през 2009 г., но все още не се прилага систематичен биометричен контрол при напускане на територията на САЩ.

Във връзка с Програмата за отмяна на визовия режим, САЩ обявиха също така нови правила при пътуване с паспорти за спешни случаи/временни паспорти. Считано от 1 юли 2009 г. всички паспорти за спешни случаи/временни паспорти трябва да са електронни (снабдени с чип, съдържащ снимка и текстови данни), за да има техният притежател право да пътува до САЩ в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим. Двете основни причини са, че съгласно законите, уреждащи Програмата за отмяна на визовия режим, паспортите, издадени след 26 октомври 2006 г., следва да бъдат електронни и никъде не се предвижда изключение за временните паспорти или паспортите за спешни случаи, както и фактът, че някои пътници са използвали паспортите за спешни случаи за многократни пътувания, без те да са от спешно естество. Служителите на Митническа и гранична защита на САЩ (U.S. Customs and Border Protection, „CBP“) са инструктирани да допускат действителните спешни пътувания, ако пътуващите иначе отговарят на условията за приемане.

На 29 юни 2009 г. бяха направени съвместни постъпки от страна на чешкото председателство, встъпващото шведско председателство и делегацията на Комисията във Вашингтон чрез изпращане на писмо до заместник-министъра по политиката Хейман от Министерството на вътрешната сигурност. САЩ уведомиха, че консулствата и граничните служители са били инструктирани да използват правото си на преценка по отношение на пътуващите при спешни случаи, като граничните служители биват предупреждавани в случай на пътуващи при спешни случаи, които не спазват изискванията.

Що се отнася до двустранните споразумения, на 28 юни 2009 г. Гърция подписа меморандум за разбирателство, с което броят на държавите-членки, подписали такъв меморандум със САЩ, става общо осем. Тези държави-членки са подписали също така споразумения за засилване на сътрудничеството за предотвратяване и борба с тежката престъпност и споразумения за обмен на информация по отношение на известни и заподозрени терористи. Както България, на 3 ноември 2008 г. Румъния също така подписа декларация със САЩ, която подчертава сътрудничеството по засилени двустранни мерки за сигурност при международните пътувания и изискванията на Програмата на САЩ за отмяна на визовия режим.

На 31 декември 2008 г. САЩ изпратиха писмо до държавите-членки, които вече участват в Програмата за отмяна на визовия режим, преди нейното последно разширяване през 2008 г., като ги информира за това, че те спазват изискванията на Закона 11 септември по отношение на Програмата за отмяна на визовия режим и за необходимостта от по-нататъшно сътрудничество по няколко от изискванията на Закона 11 септември. Писмото приканва тези държави-членки да подпишат двете споразумения за обмен на данни, които вече са подписани от другите споменати по-горе държави-членки. Освен това

бе отбелязано, че не е необходимо сключването на меморандум за разбирателство със страните, участващи в Програмата за отмяна на визовия режим отпреди 2008 г.

Оценка

След доклада от 23 юли 2008 г. още седем държави-членки се присъединиха към Програмата за отмяна на визовия режим. Освен това САЩ заявиха, че Гърция може да се присъедини към програмата преди края на тази година. Въпреки това гражданите на четири държави-членки все още не могат да пътуват безвизово до САЩ. При това, тъй като преди 30 юни 2009 г. не бе въведена биометрична система за контрол при напускане по въздух, критерият за процент на отказани визи бе снижен на 3 %. Това означава, че основавайки се на последните известни проценти на отказани визи за петте държави-членки, които все още не участват в Програмата за отмяна на визовия режим, само Гърция ще спазва прага от 3 % отказани визи. Комисията ще продължи да повдига въпроса за липсата на реципрочност в контактите си със САЩ, за да постигне пълна реципрочност възможно най-скоро.

Що се отнася до пистата ЕО, Комисията се надява да постигне съгласие по текста на размяната на писма преди провеждането на срещата на министрите на правосъдието и вътрешните работи на САЩ и на Тройката на ЕС през октомври 2009 г. и за тази цел ще продължи обсъжданията със САЩ.

По отношение на въпроса със серопозитивните лица, които все още не могат да пътуват до САЩ в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим, Комисията смята, че е постигнат съществен напредък. Комисията ще следи отблизо прилагането на законодателния проект и ще насърчава държавната администрация на САЩ за бързо приключване на процеса, така че серопозитивните лица да могат да пътуват в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим възможно най-скоро.

Комисията има сериозни притеснения във връзка с електронната система за разрешения за пътуване поради възможното въвеждане на такса за използването на системата и за насърчаването на туризма към САЩ. В различните си постъпки ЕС даде да се разбере, че въвеждането на такса за електронната система за разрешения за пътуване се приема като допълнителна тежест за европейските граждани, пътуващи до САЩ, и в противоречие с често повтаряния ангажимент за трансатлантически контакти и сътрудничество. Комисията все още не е приключила оценката си на електронната система за разрешения за пътуване с цел определяне на това дали системата е еквивалентна на шенгенската процедура за кандидатстване за визи. Това е така поради факта, че окончателната наредба за електронната система за разрешения за пътуване все още предстои да бъде публикувана в САЩ. Няма съмнение, че налагането на такса, най-вече в полза на туристическата индустрия на САЩ, ще бъде допълнителен фактор при извършването на оценката и вероятно ще засили тезата, че разрешението по тази система е сходно с виза.

Накрая, трябва да бъде отбелязано, че според Министерството на вътрешната сигурност на САЩ процентът на спазване на електронната система за

разрешения за пътуване е малко над 90 %. Това означава, че ако спазването на електронната система за разрешения за пътуване изведнъж стане напълно задължително и ако то не се придружава от подходяща информационна кампания от страна на органите на САЩ и от известна степен на свободна преценка за граничните служители, това може да доведе до временно нарастване на пътуващите в рамките на Програмата за отмяна на визовия режим, на които ще бъде отказано приемане.

2.3. Липса на напредък по реципрочността след доклада от 23 юли 2008 г.

2.3.1. Бразилия

Настояща ситуация

Гражданите на четири държави-членки, по-специално Кипър, Естония, Латвия и Малта, все още се нуждаят от визи, за да влизат на територията на Бразилия.

Споразумението за отмяна на визите между Литва и Бразилия, подписано през 2003 г., влезе в сила на 13 януари 2009 г.

Направени постъпки за постигане на реципрочност

На 2 юли 2008 г. Комисията официално откри преговорите с Бразилия по споразумение за отмяна на краткосрочните визи. На практика преговорите започнаха през ноември и декември 2008 г.

Срещата на върха между ЕС и Бразилия в Рио на 22 декември 2008 г. препотвърди нуждата от споразумение за отмяна на краткосрочните визи, като тя бе включена и в съвместния план за действие: „*Осигуряване по най-бързия начин на безвизово пътуване, при пълно спазване на съответните парламентарни и други вътрешни процедури, въз основа на реципрочност, като в близко бъдеще се проведат преговори и се финализират едно или няколко споразумения за отмяна на краткосрочните визи между ЕО и Бразилия, въз основа на обменени предложения.*“ Този ангажимент отново бе препотвърден от Бразилия на заседанието на Съвместния комитет ЕО—Бразилия на 7 юли 2009 г.

На 18 февруари, 8 май и 2 юли 2009 г. Комисията проведе заседания с Бразилия, за да постигне съгласие по компромисен текст за споразумение за отмяна на визите. Но съществен напредък не можа да бъде постигнат. В тази връзка на 31 юли 2009 г. заместник-председателят Баро изпрати писмо до бразилския министър на външните работи г-н Аморим, в което от една страна той припомни необходимостта от ускоряване и финализиране на преговорите по споразумението за отмяна на визите, а от друга страна наблегна на факта, че Европейската общност вече е показала висока степен на гъвкавост.

На 26 август 2009 г. бе проведена видеоконференция между Комисията и бразилското Министерство на външните работи, за да бъде подготвен следващият кръг от преговори. Въпреки че не можа да бъде постигнат истински напредък по споразумението за отмяна на визите, Комисията и Бразилия изясниха позициите си по основните въпроси, които трябва да бъдат уредени — приложното поле на споразумението, необходимостта от съвместен

комитет и териториалният обхват не споразумението по отношение на неевропейските територии на Франция и Нидерландия.

От 29 септември до 1 октомври 2009 г. Комисията проведе допълнителен кръг от преговори с бразилските органи в столицата Бразилия. По време на тези преговори страните успяха да постигнат съгласие по проект за текст на споразумението за отмяна на краткосрочните визи за притежателите на обикновени паспорти.

Оценка

Комисията приветства постигнатото съгласие по проекта за текст на споразумението за отмяна на краткосрочните визи за притежателите на обикновени паспорти и очаква скоро да постигне съгласие по споразумението за отмяна на краткосрочните визи за притежателите на дипломатически, служебни или официални паспорти. Комисията се надява, че Бразилия ще може да ратифицира и двете споразумения чрез вътрешните си процедури възможно най-скоро.

2.3.2. Бруней Даруссалам

Настояща ситуация

Всички държави-членки се ползват от безвизов престой до 30 дни. Този безвизов престой може да бъде удължен на място с два периода от 30 дни, като така общият безвизов престой възлиза на 90 дни. Гражданите на САЩ обаче се ползват от преференциален 90-дневен престой, ако притежават обикновен машинночетим паспорт.

Направени постъпки за постигане на реципрочност

Комисията проведе консултации на техническо равнище с Мисията на Бруней Даруссалам към Европейския съюз, за да обсъди възможностите за безвизов престой от 90 дни, подобен на този, предвиден за гражданите на САЩ, като така ще бъде постигната пълна реципрочност. По време на тези консултации Комисията обясни, че всички паспорти, издавани от държавите-членки, са машинночетими и че от 28 юни 2009 г. държавите-членки дори издават електронни паспорти, снабдени с чип, съдържащ портретна снимка и два пръстови отпечатъка. Комисията обясни също така, че със Сингапур и Малайзия — две съседни на Бруней Даруссалам страни — които имат сходни визови политики по отношение на гражданите на ЕС, бе постигната пълна визова реципрочност за 90-дневен безвизов престой.

Оценка

Вътрешните обсъждания между различните министерства на Бруней Даруссалам относно възможностите за 90-дневен безвизов престой не са приключили. Комисията ще следи тези вътрешни обсъждания в Бруней Даруссалам много отблизо и ще продължи да провежда консултации с органите на Бруней Даруссалам, за да постигне същия преференциален 90-дневен безвизов престой, като този, предоставен на САЩ.

2.3.3. Канада

Настояща ситуация

Изискването за виза е в сила за гражданите на България и Румъния, а от 14 юли 2009 г. бе въведено отново за гражданите на Чешката република. Що се отнася до въвеждането отново на изискването за виза за гражданите на Чешката република, Комисията препраща към своя отделен *ad hoc* доклад, публикуван на 19 октомври 2009 г.¹⁰

Направени постъпки за постигане на реципрочност

Въпросът за безвизовото пътуване до Канада за всички граждани на ЕС бе повдигнат на няколко пъти, и по-специално по време на срещата на върха между ЕС и Канада през 2008 г. и 2009 г. На тези срещи бе потвърдено, че Канада и ЕС ще продължат да работят заедно за постигането възможно най-скоро на целта за безвизово пътуване до Канада за всички граждани на ЕС.

След техническите посещения в Румъния и България през април 2008 г., през март 2009 г. Канада сподели основните констатации от своите прегледи с България и Румъния. И двете държави-членки предоставиха актуализирана информация относно констатациите от прегледа. Канада сподели своите притеснения с двете държави-членки, но изрази също така намерението си да продължи да работи съвместно и ги прикани да споделят актуализирана информация относно проблемните области. Освен това Канада ще продължи да наблюдава условията в България и Румъния, както и постигнатия напредък в покриване на критериите на Канада за освобождаване от задължението за виза.

Оценка

Комисията ще продължи обсъжданията с Канада, за да постигне напредък по отношение на премахването на изискванията за виза за България и Румъния.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комисията счита, че след последния доклад от 23 юли 2008 г. новият механизъм за визова реципрочност още веднъж доказва своята ефикасност. От осем трети страни от положителния списък, които изискваха визи от гражданите на една или няколко държави-членки към момента на предишния доклад, само пет трети страни продължават да налагат това изискване. Бе постиганата пълна визова реципрочност с Япония, Панама и Сингапур.

Освен това бе постигнат значителен напредък с Австралия и САЩ. По отношение на Австралия въвеждането на системата „Електронен посетител“ доведе до равностойно третиране на гражданите на всички държави-членки и на страните, асоциирани към Шенген. Комисията ще може да определи дали е постигната пълна визова реципрочност само след като бъде извършена оценка на системата „Електронен посетител“.

¹⁰

COM(2009) 562 окончателен.

По отношение на САЩ още седем държави-членки се присъединиха към Програмата за отмяна на визовия режим. Но ситуацията съвсем не е задоволителна и Комисията ще продължи обсъжданията със САЩ, за да осигури скорошно включване на оставащите пет държави-членки в Програмата за отмяна на визовия режим. Що се отнася до електронната система за разрешения за пътуване на САЩ, Комисията съжалява за приемането на законодателство, което въвежда такса за използването на електронната система за разрешения за пътуване в полза на пътническата и туристическата индустрия на САЩ. Тази такса за чужденци би била назадничава стъпка с обратен ефект и може да доведе до определянето на електронната система за разрешения за пътуване като еквивалентна на шенгенската процедура за кандидатстване за визи с много сериозни потенциални последици за пътуващите от САЩ към Европа.

По отношение на Бруней Даруссалам Комисията ще следи отблизо вътрешните обсъждания в тази страна и ще продължи да провежда консултации с органите на Бруней Даруссалам, за да постигне 90-дневен безвизов престой за всички държави-членки.

По отношение на Бразилия Комисията приветства постигнатото съгласие по проекта за текст на споразумението за отмяна на краткосрочните визи за притежателите на обикновени паспорти и очаква скоро да постигне съгласие по споразумението за отмяна на краткосрочните визи за притежателите на дипломатически, служебни или официални паспорти. Комисията се надява, че Бразилия ще може да ратифицира и двете споразумения чрез вътрешните си процедури възможно най-скоро.

По отношение на Канада Комисията ще продължи обсъжданията с Канада, за да постигне напредък по отношение на премахването на изискванията за виза за България и Румъния.

В съответствие с член 1, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета, изменен с Регламент (ЕО) № 851/2005 на Съвета, Комисията ще докладва отново на Съвета и на Европейския парламент не по-късно от 30 юни 2010 г.